

שְׁמַחָה רַבָּה, שְׁמַחָה רַבָּה, אָבִיב הַגִּיעַ, פֶּסַח בָּא!

לקט רעיונות והפעלות לחופשת הפסח
עבור מסגרות ניצנים-חרדי.

משרד החינוך
תכניות משלימות למידה

תוכן	עמוד
1. פתיחה	2
הצעה לסדר יום	3
כמה מילים על אורה...	7
חג האביב	6-7
מה נשתנה	8
נתכונן לכבוד החג	9-10
כולנו מסובין	11-12
באגוזים נשחקה	13-17
מרשם לעוגת אגוזים	18
משחקי חברה	19-20
נספחים	21-26

משרד החינוך
תכניות משלימות למידה

בס"ד

לצוותים החינוכיים של "ניצנים" בחינוך הרגיל ובחינוך המיוחד,
שלום רב,

לקראת חופשת הפסח, מוגש לכם תלקיט פעילויות למהלך ימי העבודה שיסייע בידכם
לקיים ימים מגוונים בפעילות מותאמת לימי חופשה.

מהות העבודה בימי חופשה

- העבודה תהייה במתכונת פתוחה וגמישה שתענה על צרכים של הילדים, של אנשי הצוות ושל הגן.
- מכיוון שאנו יוצאים מנקודת הנחה שהילדים למדו את נושאי חג הפסח (כהולדת משה רבנו, עשרת המכות, יציאת מצרים, חמץ- מצה, המצוות, והמנהגים) במסגרת ימי הלימודים, יכולים ימי החופשה לענות על הצורך להטמעת נושאים אלו באמצעות פעילויות חויתיות ומהנות. בנוסף ניתן לעסוק בנושאים לא שגרתיים שמעניינים את הילדים, בבחינת "שוברים שיגרה".
- סדר היום יותאם למהות ואופי הימים שתבחרו.
- בחינוך המיוחד, יתבססו גם על התכניות האישיות/הגניות (תח"י, תל"א, תלג"ן) בהתייחס למתווה הכולל.

• לרשותכם:

1. הצעה מומלצת לסדר יום בגן.
2. מגוון הצעות לפעילויות לבחירתכם. בחרו את הפעילות המתאימה לפי צרכי המסגרת שלכם.

משרד החינוך
תכניות משלימות למידה

הצעה לסדר יום מהשעה 8:00 ועד השעה 13.00

סדר היום גמיש ויותאם לצרכי הילדים
חוג העשרה חיצונית ישובץ במהלך היום

פעילות חופשית במרחבי הגן.	9:00 – 8:00
תפילת שחרית.	9:30 – 9:00
מפגש בוקר חוויתי ומפעיל בנושא פסח: שיר-סיפור-משחק מגוון רעיונות בהמשך התלקיט.	
ארוחת בוקר משותפת סביב שולחנות המשלבת פעילות מקדמת כישורי חיים של הילדים כגון: עריכת שולחנות, הגשה, הכנת סלט, ועוד. והלכות והנהגות בזמן הסעודה.	10:00 – 9:30
מגוון פעילויות בקבוצות קטנות בהשראת חג הפסח. כולל פעילות חופשית בסדנה להבעה ויצירה בחומרים.	11:30 – 10:00
פעילות חופשית חברתית וגופנית בחצר. מגוון רעיונות בתלקיט.	12:30 – 11:30
מפגש קצר בין חברים בהפעלת משחק/י חברה שנבחרו על ידי הילדים ומונחה/ים על ידי הילדים. פרידה.	13:00 – 12:30

משרד החינוך
תכניות משלימות למידה

הצעה לסדר יום מהשעה 8:00 ועד השעה 17.00
סדר היום גמיש ויותאם לצרכי הילדים

פעילות חופשית במרחבי הגן.	9:00 – 8:00
תפילת שחרית.	9:30 – 9:00
מפגש בוקר חוויתי ומפעיל בנושא פסח.	
מגוון רעיונות בהמשך התלקיט.	
ארוחת בוקר משותפת סביב שולחנות המשלבת פעילות מקדמת כישורי חיים של הילדים כגון: עריכת שולחנות, הגשה, הכנת סלט, ועוד. והלכות והנהגות בזמן הסעודה.	10:00 – 9:30
מגוון פעילויות בקבוצות קטנות בהשראת חג הפסח. כולל פעילות חופשית בסדנה להבעה ויצירה בחומרים.	11:30 – 10:00
פעילות חופשית חברתית וגופנית בחצר.	12:30 – 11:30
מגוון רעיונות בתלקיט.	
מפגש מעבר הכולל משחקים חברתיים ומפעילים.	13:00 – 12:30
ארוחת צהריים משותפת סביב שולחנות המשלבת פעילות מקדמת כישורי חיים של הילדים כגון: עריכת שולחנות, הגשה, הכנת סלט, ועוד. והלכות והנהגות בזמן הסעודה. פינוי ואירגון שולחנות.	14:00 – 13:00
שעת סיפור- ופעילות בעקבות סיפור	14:30-14:00
תכנית העשרה חיצונית בחלוקה לשתי קבוצות.	15:30 – 14:30
פעילות חופשית הפגתית ומרגיעה: עיון בספרים, האזנה למוזיקה, פעילות חופשית בסדנה להבעה ויצירה בחומרים, פעילות בתנועה, אוריגמי, הכנת מאכלים ואפייה ועוד.	16:30 – 15:30
מפגש קצר בין חברים בהפעלת משחקי חברה שנבחרו על ידי הילדים ומונחה/ים על ידי הילדים.	17:00 – 16:30
פרידה	

משרד החינוך
תכניות משלימות למידה

בימי החופשה כדאי לעסוק בנושאים מגוונים הקשורים לפסח, שמוצעים בהמשך התלקיט, אך ניתן גם להתייחס לנושאי העשרה אחרים כגון:

- **משחקים בטעם של פעם** - ימים בהם משחקים משחקי תחרות ותנועה.
- **שירי תנועה ומשחק**
- **אומנות חופשית במגוון חומרים: חימר, עיסת ניר, צבע רטוב, בצק ועוד...**
- **גינה וגינון**

ועוד כיד הדמיון....

הערה: תלקיט פסח, בנוי לפי נושאים, אך כמובן שניתן להחליף ולהעביר תכניות מיום ליום באופן שמתאים לצרכי הילדים והמסגרת.

האזירה...

כדאי... תערוכה בגן לקראת החג

תכנון תערוכה והוצאתה לפועל (חלוקת התפקידים בין הילדים – מי עושה מה?) מסייעת לקידום עבודה של צוות ילדי הגן. הקמת תערוכה מהווה כר פורה להעלאת רעיונות, לפתרון בעיות ומקדמת את האינטראקציה החברתית של ילדי הגן.

לקראת הקמת התערוכה בגן נכיר את כל מוצגי התערוכה, נשוחח על הייחודיות של כל אחד מהמוצגים והקשר שלו לחג הפסח.

אפשר לערוך תערוכה של:

הגדות של פסח מן המוכן וכאלה שהילדים יצרו, תמונות אמנות המשקפות את נושאי החג, תערוכה של קערות הפסח שהוכנו על ידי הילדים, גביעים ליין, ציורי הילדים לקראת החג, ועוד.

אפשר להכין כרטיסים, ולהזמין את ילדי המסגרת הסמוכה לבקר בתערוכה, ביקור מודרך ע"י אחד מהילדים שישמש כ"מדריך".

משרד החינוך
תכניות משלימות למידה

חג האביב

האביב והמעקב אחרי השינויים בטבע, יוצר חוויה של התבוננות בבריאה והתרגשות. מציין התחדשות שהקב"ה ברא בטבע, התחדשות זו, יש לאפשר לילדים בחוויה החושית שלהם : **להריח** את הריחות, **להאזין** לקולות הטבע, **למשש** את מה שמציע לנו הטבע **ולראות** את יופיו של הטבע. אל תוותרו על הסיור בחוץ!

צאו (לפי הנהלים כמובן) לסיור בשדה או בחורש, או בחצר, לראות את הבלבול ואת הפריחה בשיאה. שהו בטבע וראו עם הילדים מה השתנה בחוץ. קחו אתכם מגדירים, מגדלות, משקפות וכל הנחוץ לסיור בחוץ.

הביאו אתכם לגן מספר דוגמאות של פרחים שאינם מוגנים, הניחו באגרטלים וחפשו אותם במגדיר הפרחים.

שיר: בואו נקשיב לקולות האביב / מ' שידלובסקי

2. בואו נקשיב לקולות האביב (2)
ציפורים ציף ציף צוף,
פרפרים, ריף ריף רוף,
כי אביב יפה בחוץ (2).

1. בואו נקשיב לקולות האביב (2)
פרפרים, ריף ריף רוף
כי אביב יפה בחוץ (2).

4. בואו נקשיב לקולות האביב (2)
המלקוש טיף טיף טוף,
הדבורים זים זים זום,
ציפורים ציף ציף צוף,
פרפרים, ריף ריף רוף,
כי אביב יפה בחוץ (2).

3. בואו נקשיב לקולות האביב (2)
הדבורים זים זים זום,
ציפורים ציף ציף צוף,
פרפרים, ריף ריף רוף,
כי אביב יפה בחוץ (2).

משרד החינוך
תכניות משלימות למידה

ניתן לערוך הכרות עם בולים בטבע: בולי פרפרים, בולי פרחי אביב, וליצור קולקציית בולים חדשים בהשראת הסביבה הקרובה.

טיולי חושים

בסיכום- כל קבוצה תספר במליאה את החוויה.

טיול קולות

עוצמים עיניים, מקשיבים.

מה שמענו?

משחק ארוז: זיכרון קופסאות סגורות וחפצים מרשרשים בתוכן. אפשר בזוגות.

טיול ריחות

עוצמים עיניים

מה אנחנו מריחים?

משחק ארוז: זיכרון ריחות בקופסאות מריחים ומזהים.

טיול מראות

נפקח עיניים

"נצלם"(נצייר במגון צבעים) תופעות מעניינות...

נכין מיצג או אלבום קטן של ה"תמונות"

נסיים את הפעילות בשיר של מלכה שידלובסקי.

משרד החינוך
תכניות משלימות למידה

מה נשתנה?

פסח, הוא חג מלא בשינויים וחוויות עבור הילד, החל מהניקיונות וכלה בשיבה סביב שולחן ליל הסדר והשינויים הרבים שסובבים את הילדים...
תוכלו לעשות שימוש במוצק לפנים, לפי שיקול דעתכם.

שוק קח תן - לפני פסח מצטברים בכל בית, חפצים טובים אך מיותרים. ניתן להכין מקום עבור חפצים אלו שהילדים יביאו, ולהודיע להורים על פתיחת שוק קח- תן. כל ילד יוכל לתת ולקחת משהו אחר, שימושי יותר עבורו. "הבאתי שתי חולצות/טרקטור משחק/עט – במה אפשר להחליף את זה?"

נמנה את אחד התלמידים כאחראי וסדרן.
תרומת הפעילות היא סביבתית, כלכלית, וחברתית.

מרכז "הגעלת כלים" בחצר

ניתן לבנות בחצר הגן מרכז להגעלת כלים: חבית, כפפות נגד חום, סל מחומר עמיד.

הילדים יבנו את המרכז, יוסיפו כרזות לבטיחות, את הברכות וההלכה, ויביאו כלים מהבית ל"הגעלה". בכל יום ילד אחר יהיה האחראי.

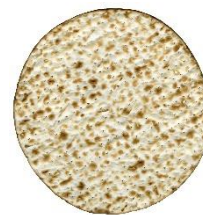
יצירה בחומר חרסיתי

עבודה ב"חימר" מומלצת בכל ימות השנה, יתרונותיו הרבים של החומר מאפשרים עבודה מוחשית מאד.

לימדו מהי פירמידה, שימו לב שהפירמידה נקראת עפ"י בסיסה (פירמידה משולשת מרובעת...) בחומר ובלבנים, תוכלו להכין מחימר פירמידות. שתשמשנה אח"כ כרקע להמחזות סיפור יציאת מצרים. ניתן לשלב פירמידות אלו בגני הילדים במרכז הבנייה.

נתכונן לחג המצות:

על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להזמין

אפיית מצות- היצירתיים יכולים לבנות תנור מכמה לבנים (אפשר לבני בוך..) ומכסה פח. מניחים את הלבנים על האדמה, ומעליהם נניח מעין גשר מכסה פח. מתחתיו נבעיר אש באמצעות עצים (בוהירות, ולפי הכללים).

לאפיית המצות נדרש:

מרכיבים: **ציוד:**

קמח	שולחנות נקיים מצופים בניר לבן
מים	מערוכים
	מזלגות או מחוררים למצה
	שעון להזכיר כל חיי רגעים

קבוצה אחת- תכין שילוט למאפיית המצות, כרזות על כללי זהירות, מחיר לק"ג.
קבוצה שניה- תכין אריזות מחומרים ממוחזרים למצות שנאפה.
קבוצה שלישית- תכין את ציוד המאפייה: שולחנות, עיטוף וכיד הדמיון.
כל הגן יעסוק בתהליך: איש קמח, איש מים, לשים, מרדדים, מחוררים. המדריך יכניס לתנור.

נכין חרוסת...

למה נקרא שבמה זורסת? "שדומה לטיט של לבנה שהיא מעשה זורסית". הזוטים הארוכים שבזורסת הם זכר לתבן, ואילו הזלק המרוסק הוא זכר לטיט.

מרכיבים:

4 תפוחים קלופים ומגוררים
1/2 כוס אגוזים גרוסים
1/2 כוס תמרים טחונים/ או ממרח
1/2 כוס יין אדום מתוק
3 כפיות דבש
מערבבים הכל יחד ומכניסים למקרר על ליל הסדר.

אפשר להכניס לצנצנת נקיה ולהכין תזית.
מצורף מרשם חרוסת אורייני לילדי הגן

משרד החינוך
תכניות משלימות למידה

חג החירות:

הכנת יין מצימוקים לחג

לתוצאות נדרשות מספר ימים. פעלו בשיקול דעת כדי להביא לתוצאות.

מרכיבים:

1/2 קילו צימוקים

3/4 קילו סוכר

כ-2 ליטרים מים חמים

משך ההכנה – קצר. אולם זמן ההשריה והתסיסה - כשלושה שבועות.

אופן ההכנה: מראים לילדים את הצנצנת/ הכלי הריק/ה.

חשוב שהכלי יעבור שטיפה טובה שתחטא אותו לפני כן – כמובן.

נותנים לילדים לאסוף בעצמם חופן צימוקים ולהכניסו לתוך הצנצנת, עד שכל הצימוקים בתוך הצנצנת.

לאחר מכן ניתן את הסוכר מעל הצימוקים בעזרת הילדים ורק אז נוסיף את המים החמים.

נתבונן עם הילדים בשכבות שנוצרו בצנצנת, מי החומר שנמצא בקרקעית, מי באמצע, מי למעלה? אחרי שערבבנו, נאטום את הכלי בעזרת בד, מעליו אפשר להניח **בלון** בפתח הצנצנת ולתת לילדים לחוות את תהליך התסיסה. נעקוב יחד עם הילדים בכלי בכל יום ולאחר 2-3 שבועות (זה יהיה כבר אחרי פסח...) נטעם מהיין יחד עם הילדים. (אפשר לאחר 5-8 ימים לסנן, אך ככל שממתינים זה משתבח)

כולנו מסובין... ליל הסדר

עריכת השולחן: ילדים אוהבים מאוד לערוך שולחן. עריכת שולחן הסדר יש בה למידה ערכית וגם חשיבתית. הערך הוא ההתייחסות לארגון לכל סועד, שיתוף הפעולה בעריכת השולחן וגם ערך אסתטי. בפן המתמטי - התאמה חד-חד ערכית, כאשר יש לדאוג לכל סועד, כסא, צלחת, גביע וכו' או לבחון עימם כמה סועדים יש לנו בשולחן החג ולהביא את כלי האוכל בהתאמה לכמות המתבקשת. הילדים יבחרו את צבע המפה, הכלים, הסכו"ם. ההבדלה מעריכת שולחן לשבת או ליום חג אחר זה היא כמובן התוספת של קערת הפסח, ההגדה, המצות...

חג הפסח פה - סח

אמירת ה"הגדה" והקושיות

סיפור יציאת מצרים הוא מצווה מדאורייתא, ואנו מקיימים מצווה זו באמירת ה"הגדה". לאחר הקטע הארמי (הא לחמא עניא) שואל הבן ארבע הקושיות ואחריהן אנו עוסקים ב"תשובות" עליהן, שכן כל עיקרו של ה"סדר" ומנהגיו אינם אלא לעורר את הבן לשאול ולתת לנו את ההזדמנות לספר על יציאת מצרים.

וככה יצאנו ממצרים...

אפשר לתת לילדים להמחיש את סיפור יציאת מצרים. לאפשר תחפושות ואביזרים שונים על מנת שהילדים יוכלו להתחפש ולהציג את הדברים. מקל, חגורות, תכשיטים, (תחשבו, אולי ניתן להכין קודם לכן, מחרוזים או מחמרן?) שקים, בצק, ועוד...

ניתן לשיר שיר מההגדה שהילדים שמעו במשך השבוע, לאפשר לחבר **ריקוד**, ולהופיע בפני הילדים.

שירי ההגדה:

מה נשתנה
והיא שעמדה
אחד מי יודע
חג גדיא

משרד החינוך
תכניות משלימות למידה

חד גדיא

שיר שכתוב בארמית, שפה קדומה הדומה לעברית.
נספר את סיפור חד גדיא בעברית (קיימת גרסה של אריאלה סביר)
ננסה יחד עם הילדים לתרגם כמה מילים מהשיר וכך להבין את מהלכו.
נשמיע את השיר.
הילדים ינסו להאזין ולגלות מילים שמוכרות להם.
אפשר לתת לאייר/לכיר את השיר.

חפש את האפיקומן :

בסימן "צפון". נוהגים לצורך כך לקחת חצי מהמצה האמצעית משלוש המצות המונחות על שולחן הסדר, ולהצניעה עד סוף הסדר. סביב המצה הזו התפתח המנהג שהילדים מנסים "לגנוב" אותה, ולקבל הבטחות למתנה בתמורה להחזרת המצה. כשנחגוג את "ליל הסדר" במסגרת הצהרון, נוכל להסתיר את ה"אפיקומן" ולתת לילדים לחפש אותו.

מכינים פתקי "חפש את האפיקומן" (כמו חפש את המטמון) על פי הגיל המתאים.
מתכננים היכן שמים כל פתק (על פי רשימת מקומות המסתור להלן), כך שיוביל לפתק הבא שמונח בתחנה הבאה.
בעת התכנון, כדאי לכתוב מאחורי כל פתק איפה להניח אותו, לאיזה תחנה הוא שייך.
התחנה הסופית היא מקום המסתור, שבה מניחים את הפרס. פרס לכל הילדים.

אפשרות שניה- משחק סימני דרך האהוב

כמו ששיחקנו פעם...
אם יש אפשרות לצאת למרחב על פי כללי חוזר מנכ"ל, נצא עם גירים ומשימות שחשבנו עליהן מראש... (עם הילדים במסגרת) קבוצת ה"מסמנים" יוצאת ראשונה ומסמנת חיצים ומשימות, וקבוצת "מחפשים" בעקבות סימני הדרך, היא שתגיע למקום המטמון.

מצווה עלינו לספר...

מגוון סיפורי החג, ופעילות בעקבותיהם.

באגוזים נשחקה

מדוע משחקים באגוזים בפסח?

- משחק באגוזים לילדים - הוא עתיק יומין וכבר נזכר במדרש "אגוז זה שיחוק לתינוקות" (שיר השירים רבה)
רבי עקיבא היה נוהג לחלק קליות ואגוזים לילדים בסדר פסח שלא ישנו אלא יתעסקו במשחק ובפיצוח האגוזים וישמרו על ערנותם ולא יפריעו למהלך הסדר.
אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא: אתה אומר לי, לך והוצא את ישראל, היכן אני משכינם בקיץ מפני החמה ובחורף מפני הצילה? מנין לי לספק במאכל? ובמשתה? כמה חיות יש בהן? כמה מעוברות יש בהן? כמה תינוקות יש בהן? כמה מיני מזונות התקנת להם להחיות שבהן? כמה מיני ריכוכין התקנת למעוברות כמה קליות ואגוזין התקנת לתינוקות?
(מדרש שמות רבה)

פעילות:

הכרות עם סוגי אגוזים באמצעות משחק. אפשר משחק זיכרון קבוצה מול קבוצה.
(קיס נספח)
ניתן לשוחח על כל תמונה שמרימים.
אפשר להשתמש בתמונות גם למשחק אחר.

על פי הנחיות "בטרם" לילדים מתחת לגיל 5 אסור לאכול סוכריות, בוטנים ואגוזים למיניהם ומסטיקים עגולים.

◆ מידע לצוותי הצהרון :

אגוזי מלך : אגוזי מלך עשירים מאוד בחומצות שומן מסוג אומגה 3 התורמות לשמירה על בריאות הלב, נוגדות דלקות. עץ האגוז הוא עץ נשיר המתנשא לגובה של 25-35 מטר ובעל גזע בקוטר של עד 2 מטר. הוא גדל בטבע מדרום-מערב סין מערבה עד לבלקנים .

פירות העץ נאכלים ומשמשים לתעשייה. האגוזים משמשים בעיקר ובאפיה.

אגוזי ברזיל : צומח בדרום אמריקה, מכילים כמות יפה של חומצות שומן בלתי רוויות העוזרות להעלות את רמות הכולסטרול הטוב ולהוריד את הסיכון למחלות לב.

בוטנים : אגוז אֶדְמָה, המכונה בוטן בשפה יומיומית, עשירים בחלבון, אשלגן, ויטמיני B וברזל. הם בעצם קטניות ולא אגוזים אך דומים בערכיהם התזונתיים לאגוזים. מגדלים גם בקרקעות הלס בנגב בישראל.

אגוזי קשיו : אגוזי קשיו עשירים בחלבון ומינרלים שונים כגון אבץ וברזל. עץ הקשיו גדל באזור אמריקה הדרומית, ומוצאו בצפון מזרח ברזיל. השם "קשיו" (Cashew) "מקורו בשם הפרוטוגזי" קאזיו (Caju) "הקשיו חיב לעבור עיבוד לפני האכילה.

אגוזי פקאן : עשירים בסיבים תזונתיים המסייעים לפעילות מערכת העיכול וויטמין A ואבץ המסייעים לשמירה על בריאות העור, הציפורניים והשיער וכן בעלי תפקיד חשוב במערכת החיסון. במהלך השנים הביאו את עץ הפקאן מאמריקה לארץ ישראל, אפשר לראותו בחצר גינות של בתים וגם בשדות.

אגוזי לוז : אגוזי לוז מכילים מינרלים שונים כגון אשלגן, מנגן וברזל. עשירים בויטמין C ו-E. אגוז לוז, הנקרא גם אגוז אילסר (אֶלְסֶר) (או אגוז בונדוק (בערבית), הוא הפרי האכיל של שיחים נשירים הגדלים בטורקיה, ארצות הברית, ספרד, איטליה, צרפת, סין ואוסטרליה. (הם זקוקים למזג אוויר קר וחורפי על מנת לפתח תפוחת).

אגוזי הלוז גדלים באשכולות על השיח. כשהאגוזים מבשילים, הפרי הגדול והשעיר נפתח, והאגוז נושר לאדמה, מוגן בקליפתו הקשה. לשיח הלוז אורך חיים גבוה במיוחד והוא מספק אגוזים במשך מאות שנים. לאגוז עצמו קליפה דקה שעטופה במעטה מגן עבה. את האגוז צורכים טרי או קלוי.

פיסטוק חלבי : עשיר גם הוא בויטמין A החשוב לשמירה על בריאות העור, השיער והציפורניים וכן לריריות בגוף כגון העיניים או רירית המעיים. כמו כן, עשיר בסיבים תזונתיים וחלבון ולכן תורם לתחושת השובע. בנוסף, עשיר באשלגן ומכיל ויטמינים מקבוצת B. העץ, מתנשא לגובה 10 מטרים. מוצאו מהאזורים ההרריים של איראן, טורקמניסטן ומערב אפגניסטן.

יצירה:

חיות מאגוזים

מה צריך? אגוזי מלך, שאריות לבד ועיניים זזות, טוש שחור, מספריים ודבק.

לינשוף - גוזרים מלבד שני עיגולים לעיניים, משולש למקור וזוג כנפיים ומדביקים. מוסיפים עיניים וזה הכל!

לעכבר - חוצים את האגוז לשניים בעזרת סכין בעדינות, מוסיפים אוזניים וזנב מלבד, מציירים עיניים – ואף בטוש שחור והעכבר מוכן!

חיפושית - בהשראת האביב.. חוצים את האגוז לשניים, צובעים באדום, מוסיפים 7 נקודות לבנות, מחושים, ואפשר לטיל בין הפרחים.

בַּאֲגוֹזִים נִשְׁחַקָה –
חַג הַפֶּסַח בָּא!

זוג או פֶּרֶט,
זוג או פֶּרֶט,
מָה אֶצְלִי בֵּיד?

אִם נִחְשֶׁתָּ וּמָצָאתָ –
הֵם כָּלֶם שְׁלָד.
לֹא נִחְשֶׁתָּ, לֹא מָצָאתָ –
תֵּן לִי אֶת שְׁלָד!

משרד החינוך
תכניות משלימות למידה

רעיונות לפעילויות עם אגוזים:

שחקו במשחקים שונים באגוזים בגדלים שונים, זוג או פרט, אני חופן, אומדן ועוד. ניתן לתת לילדים לחשוב על פעילויות.

- ניתן לפתוח את הפעילות בשירה, מחלקים לכל ילדי הגן או לילדי הקבוצה אגוזים ומקשים לפי הקצב בעזרת האגוז, ניתן להקיש על הרצפה על השולחן על הכסא או כל חפץ אחר.
- יושבים על הרצפה או סביב שולחן, כל ילד בתורו מכריז את שמו ומקיש את מספר ההברות או הצלילים והקבוצה חוזרת על השם ומספר ההקשות.
- מניחים את האגוזים על הרצפה מגלגלים מיד ליד במרחקים קטנים בהמשך מגדילים את המרחק ניתן להוסיף מניה, עד 20 או 50 ...
- מניחים כף יד פתוחה על האגוז ומגלגלים בצורה סיבובית את האגוז חשוב שכל פעולה הנעשית ביד ימין נעשית גם ביד שמאל
- ניתן לסובב את האגוזים כמו סביבונים, טוב לפיתוח שרירי האצבעות.
- אפשר להוסיף ולתת לכל ילד צלחת ולנענע האגוז מימין לשמאל בתוך הצלחת או מדבקית אחת לשנייה ושהאגוז לא ייפול
- אפשר גם לסובב את האגוז צמוד ומסביב לצלחת פעם ביד ימין ופעם ביד שמאל
- להקפיץ את האגוז בעזרת הצלחת או בעזרת כוס ולתפוס
- **עובר עובר ועוצר**, הילדים יושבים במליאה ועליהם להעביר את האגוז מאחד לשני לפי סדר ישיבתם אפשר בעזרת אגוז אחד ואפשר בעזרת כמה אגוזים הילדים כל הזמן מכריזים עובר עובר... וכאשר הגננת/המורה מכריזה עוצר! או חוזר, הילדים משנים כוון.
- מי מגיע ראשון? מחלקים לשני הילדים שיושבים בקצה אחד בימין ואחד בשמאל הריכוז אגוז, אפשר לאחד אגוז פקאן ולשני אגוז מלך הילדים מתחילים להעביר את האגוז ויוצרים מעין תחרות איזה אגוז יסיים ראשון את סיבוב המסירות.
- הילדים יושבים בזוגות על הרצפה ומנסים לגלגל אחד לשני את האגוז עליהם להבחין כי נחוצה עוצמה מסוימת כדי להעביר לחבר את האגוז.

משרד החינוך
תכניות משלימות למידה

- ניתן לגלגל את האגוז על אברי הגוף או על החבר ובסימן מתחלפים.
- להניח את האגוז בין ירכי הילדים ולצעוד צמוד כך שהאגוז לא ייפול.
- הגננת/המורה מקישה מקצב מסוים והילדים עונים לה בעזרת האגוזים.
- משחק הפכים הגננת/המורה מקישה בקול הילדים מקישים בשקט וההיפך.
- האגוזים מונחים בפיזור על הרצפה והילדים צועדים ביניהם.
- קליעה למטרה כל הילדים עומדים סביב סלסלה וקולעים ממרחק לסל.
- לוקחים קופסה ריקה. מחלקים לכל משתתף 5 אגוזים (אפשר לצבוע אותם).
- מסמנים קו במרחק מהקופסה, מאותו קו צריך לקלוע את האגוזים לקופסה. המטרה: להכניס כמה שיותר אגוזים לקופסה.
- זורקים אגוזים לכיוון הקיר. המטרה: שהאגוז ינחת כמה שיותר קרוב לקיר.
- משעינים קרש באלכסון על הקיר (אפשר גם מגש, ספסל וכו'), חשובה הבטיחות, שלא ייפול הקרש על אחד הילדים), מפזרים על הרצפה אגוזים. לכל ילד מספר אגוזים ומטרת כל ילד בתורו לגלגל את האגוז שלו על הקרש, תוך שהוא מכווון לאגוזים הפזורים על הרצפה. אם הוא פגע באגוז הוא מקבל אותו ואם לא האגוז נשאר על הרצפה. הילדים מנסים לצבור כמה שיותר אגוזים.
- צליפות- מקובעים עצם שישמש כמטרה ומנסים לפגוע בו ממרחק משתנה בעזרת אגוז. אפשר גם להשתמש ברגלי כיסא שישמשו כשער ולבקש מהילד לגלגל לתוכו. ניתן לנסות ולהכניס על ידי "בעיטה" באצבע המורה, כשהשער בנוי מאצבעות ידינו והמגרש הוא שולחן, או לזרוק אגוזים לגומות שיצרנו.

טיפ: יצירתיות! מתוך מגוון הפעילויות בחרי באלה החביבים עלייך ועל ילדי קבוצתך. ניתן להפוך את המשחקים למימד תחרותי על מנת ליצור עניין.

מרשם לעוגת אגוזים פסחית

(מצורף מרשם אורייני למרכז הבית בגן)

נכין בזהירות עם הילדים.

המצרכים:

2 ביצים

חצי כוס סוכר

שליש כוס שמן

חצי כוס מיץ תפוזים

כוס קמח תפוחי אדמה או קמח מצה

חצי כפית אבקת קינמון

3/4 כוס אגוזי מלך טחונים דק (כ-75 גרם)

לציפוי:

כף מלאה דבש + 2 כפות מים חמים

חופן אגוזים טחונים.

ההכנה:

מחממים תנור מראש ל-180 מעלות ומשמנים תבנית אינגליש קייק.

מערבבים את הביצים עם הסוכר (אפשר לערבב ידנית עם מטרפה או במיקסר ידני). מוסיפים שמן ומיץ תפוזים ומערבבים. מוסיפים קמח תופח, אבקת קינמון, אגוזים וקוקוס ומערבבים קלות עד לאיחוד החומרים.

יוצקים את התערובת לתבנית משומנת, או לשקעים אישיים (מאפינס) ואופים במשך 30-35 דקות, עד שקיסם יוצא נקי.

מערבבים כף מלאה של סירופ מייפל או דבש עם 2 כפות מים חמים ומזלפים מעל העוגה (בעודה חמה) בצורה אחידה. מפזרים מעל אגוזים טחונים.

משרד החינוך
תכניות משלימות למידה

משחקי חברה לפסח

חמץ- מצה

משחק לכלל הקבוצה

מטרת המשחק :

לתפוס את שחקני הקבוצה היריבה מבלי להיתפס.

מהלך המשחק :

מתחלקים לשתי קבוצות.

מסמנים ארבעה קווי אורך מקבילים במרחק שווה של כמה מטרים זה מזה.

כל קבוצה מתיישבת באחד משני הקווים הפנימיים זו מול זו.

לקבוצה אחת ניתן כינוי "חמץ", ולשנייה "מצה".

מכריזים על אחד השמות.

הקבוצה שהכריזו בשמה רודפת אחרי הקבוצה השנייה, שנסה אל הקו החיצוני. תפיסת שחקן

מזכה את הקבוצה בנקודה. הקבוצות חוזרות לשבת, וחוזר חלילה.

ההיבט ההתפתחותי : פעילות מוטורית אינטנסיבית שמאפשרת פורקן מתח ודחפים בדרך

מקובלת. בנוסף על הילד להיות מסוגל לקחת חלק במשחק תחרותי המבוסס על חוקים קבועים,

כשהניצחון הוא נחלת הקבוצה. אם משתמשים בדרכי תפיסה שונות, מערב המשחק גם התנסות

בפעילויות מגוונות, שבמהלכן מתוודע המשתתף לכישורי גופו ולשליטתו הגופנית.

טיפ : אפשר לשנות את אופן הריצה : קפיצה על רגל אחת, קפיצות צפרדע, זחילה וכו'.

תופסת כנפי פרפר

משחק לכלל הקבוצה

מטרת המשחק :

לתפוס את כנפי המשתתפים האחרים במשחק.

מהלך המשחק : מכינים פיסות בד צרות באורך של 50 ס"מ שישמשו ככנפיים. מחלקים לכל

משתתף. יש **לתחוב** הכנף או שתי כנפיים, אל תוך המכנסיים/חצאית מאחור (בלי לקשור) כך

שישתלשל מטה. כולם מתפזרים בשטח ומנסים לתפוס את כנפי האחרים תוך שמירה על הכנף

שלך ... (ממשיכים לשחק גם אם כנפך נתלש). ברגע שכל הכנפיים נתלשו, בודקים למי יש הכי

הרבה.

טיפ : אפשר לקבוע ילד אחד או שניים שישמשו כתופסים, וכל היתר יימלטו מפניהם.

ארבע כוסות ועוד... משחק חברתי כיתות א-ב

פעילות לכיתות א-ב

אביזרים:

כוסות ח"פ עמידות כמספר המשתתפים (בקבוצה קטנה 2 כוסות למשתתף)

חומרי צביעה וקישוט

קוביית משחק גדולה

פריט הפתעה..

פתקים עם שאלות ומשימות

פתקים ריקים ומכשירי כתיבה

מהלך הפעילות:

כל משתתף מקשט את הכוס שלו.

כל משתתף מחבר חידה או משימה כלשהי הקשורה לחג. ומכניס לכוס. (אפשר להעזר במדריך)

לכל כוס נכניס פריט קטן לייצוב ועניין.

נסדר את הכוסות במסלול לצעידה.

כל משתתף מטיל בתורו את הקובייה ומתקדם. כשהגיע לכוס- ישלף את הפתק, ענה על השאלה- זכה בכוס ובתכולתה. לא ענה- ממתין לתור הבא.

במהלך המשחק המסלול מתקצר ....

המנצח- מי שברשותו מספר רב יותר של כוסות.

דוגמאות למשימות:

תאר בפנטומימה ילד מצרי שהצפרדעים השתלטו על ביתו

הצג בפנטומימה את מכת כינים

שתה במהירות שתיים מתוך 4 כוסות ליל הסדר (פטל)

מצא את החמץ המוחבא בחדר תוך דקה

נא לשיר בית אחד מתוך מה נשתנה

קלע אל הקערה אגוז אחד מתוך שלשה.

דוגמאות לשאלות:

תן 3 דוג' למאכלי חמץ

מנה שני שמות לחג הפסח

מדוע נקרא פסח בשם זה?

מדוע נקרא ליל הסדר בשם זה?

איזה מאכל מזכיר את הטיט?

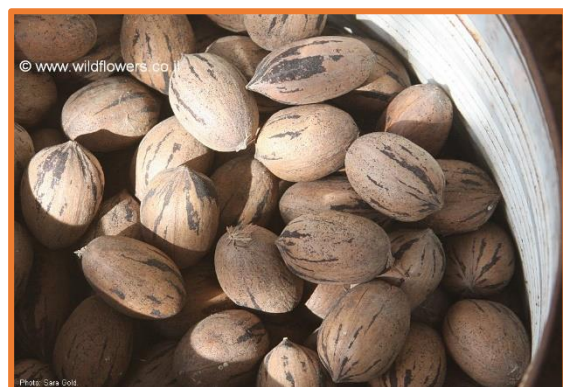
מה יוצא דופן....

לשנה הבאה בירושלים הבנויה

נספחים:

באגוזים נשחקה

משרד החינוך
תכניות משלימות למידה

משרד החינוך
תכניות משלימות למידה

מרשם אורייני לחרוסת לילדי הגן :

מתכון להכנת חרוסת

4

1/2

1/2

1/2

3

קינמון

2

ההכנה:
לערבב את כל החומרים ב

ולהכניס ל-

מרשם אורייני לילדי הגן :

עוגת אגוזים פסחית

מצרכים

2 ביצים

חצי כוס סוכר

1/3 כוס שמן

חצי כוס מיץ תפוזים

כוס קמח תפוחי אדמה או

קמח מצה

חצי כפית אבקת קינמון

3/4 כוס אגוזי מלך טחונים

דק

לציפוי:

כף דבש

2 כפות מים חמים

חופן אגוזים טחונים

